

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ):
إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ: كِتَابَ اللَّهِ، وَ
عَثْرَتِي أَهْلَ بَيْتِي، مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا
أَبَدًا، وَأَنْتَهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ.

(صحیح مسلم، ج ۷، ص ۱۲۲، سنن دارمی، ج ۲، ص ۴۳۲، مسند
احمد، ج ۳، ص ۱۴، ۱۷، ۲۶، ۵۹، ج ۴، ص ۳۶۶، ۳۷۱، ج ۵، ص
۱۸۲، مستدرک حاکم، ج ۳، ص ۱۰۹، ۱۴۸، ۵۳۳، و...)

Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmaktadır: “Ben sizin aranızda iki
paha biçilmez emanet bırakıyorum: -
Biri- Allah’ın kitabı ve -diğeri- itratım,
Ehl-i Beyt’im. Bu ikisine sımsıkı
sarıldığımız müddetçe asla sapmazsınız.
Bu ikisi Kevser Havuzu'nun başında
bana varıncaya kadar birbirinden
ayrılmazlar.

(Sahih-i Müslim, c.7, s.122; Sünen-i
Daremî, c.2, s.432; Müsned-i Ahmed, c.4, s.14,
17, 26, 59, c.4, s.466, 471, c.5, s.182;
Müstedrek-i Hakim, c.4, s.109, 148, 533 vs...)

ON DÖRT MASUM'UN SİYERİ

İMAM SECCAD (A.S)

ON DÖRT MASUM'UN SİYERİ

İMAM SECCAD (A.S)

HAK YOLUNDA MÜESSESESİ
YAZARLAR KURULU

Çeviri:
İsmail BENDİDERYA

Edit:
Şamdan EROĞLU

Dünya Ehlibeyt (a.s) Kurultayı

نام کتاب: پیشوای چهارم حضرت
امام سجاد (ع)
نویسنده: هیأت تحریریه مؤسسه در
راه حق
مترجم: اسماعیل بندی دریا
زبان ترجمه: ترکی استانبولی

ON DÖRT MASUM'UN SİYERİ İMAM SECCAD (A.S)

Yazan: Hak Yolunda Müessesesi Yazarlar Kurulu

Çeviren: Şamdan EROĞLU

Edit: İsmail BENDİDERYA

Hazırlayan: Kültürel Yardımcılık, Tercüme Bürosu

Dizgi ve Mizanpaj: Derya

Baskı: Leyla

Baskı Sırası: 1. Baskı

Baskı Tarihi: 2007

Yayımlayan: Dünya Ehlibeyt Kurultayı

Tiraj: 3000

ISBN:

Site : www.ahl-ul-bayt.org

e-mail: info@ahl-ul-bayt.org

Baskı Hakları Yayıncıya Aittir

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	9
İMAM SECCAD'IN DOĞUMU VE ÖZELLİKLERİ.....	11
DOĞUMU	11
AHLAKİ ÖZELLİKLERİ	11
İMAM SECCAD'IN (A.S) AZAMETİ.....	14
İMAM MÜSLÜMANLARI UYANDIRIYOR	15
ŞAM ŞEHRİNDE.....	18
İMAM ŞAM CAMİİNDE	20
HASTA İMAM.....	25
İMAM SECCAD VE DÖNEMİNDEKİ YÖNETİCİLER... 	27
YEZİD B. MUAVİYE	27
MUAVİYE B. YEZİD	28
ABDULLAH B. ZÜBEYR	28
ABDULMELİK B. MERVAN	29
VELİD B. ABDULMELİK.....	31
İMAM MÜSLÜMAN HALKI EĞİTİYOR	33
İMAM SECCAD VE SAHİFE-İ SECCADIYE.....	37
ESSİZ BİR HUKUK RİSALESİ!.....	46
FERAZDAK'IN KASİDESİ.....	53

ÖNSÖZ

Şüphesiz kültürel savaşta olduğumuz asrımızda etkili tebliğ metotlarından yararlanarak kendi ideallerini yayabilen her mektep bu alanda öncül olup dünya insanlarının düşüncesinde etki bırakacaktır.

İran’da İslam inkılabının zafere ulaşmasından sonra dünyanın gözü bir kez daha İslam dini, Şia kültürü ve Ehl-i Beyt (a.s) mektebine dikilmiştir. Düşmanlar bu fikrî ve manevî gücü ortadan kaldırmak, dostlar ve taraftarlar ise inkılabî ve kültürel örneklerden ilham alıp onları izleyebilmek için bu asil ve tarih yaratan kültürün merkezine göz dikmişlerdir.

Dünya Ehl-i Beyt (a.s) Kurultayı Resulullah’ın (s.a.a) Ehl-i Beyt’inin izleyicileri arasında karşılıklı yardımlaşma, fikir alış-verişi, vahdet ve birliğin zaruretinin bilincinde olarak dünya Şiileri ile faal bir ilişki oluşturma amacıyla konferanslar düzenleme, kitap basma, telif eserlerini tercüme etme ve Şia düşüncesi alanında insanları bilgilendirme vasıtasıyla Ehl-i Beyt ve Muhammedî öz İslam kültürünü yaymak için Şia’nın işbilir, büyük ve yaratıcı gücünden ve Caferî mektebi düşünürlerinden yararlanarak bu meydana ayak basmıştır. Rabbimize şükürler olsun ki, büyük rehberimiz Ayetullah Hameneî’nin (Allah sayesinde başımızdan eksik etmesin) özel yönlendirmeleriyle bu hassas ve kültür yaratıcı meydana çok önemli adımlar atılmıştır. Gelecekte bu nurlu ve asil hareketin günden güne hızlanıp büyümesini,

günümüz dünyasının ve Kur’an ve Ehl-i Beyt’in berrak maarifine susayan insanların bu mektebî maneviyatın, irfanî mektebin ve velaî İslam’ın kaynağından daha fazla yararlanmasını ümit ederiz.

Ehl-i Beyt’in (a.s) kültürü sağlam, mantıklı, üslubuna uygun ve doğru bir şekilde sunulması durumunda uyanış, hareket ve maneviyat sancaktarları olan Resulullah’ın Ehl-i Beyt’inin mirasının kalıcı cilvelerini dünya insanlarının gözleri önüne serebileceğine, zuhur asrının eşliğinde Hz. Mehdi’nin (a.f) evrensel hükümetine susamış olan yorgun dünyayı modern cehaletten ve dünyayı sömürenlerin başına buyruk hareketlerinden, ahlak ve insanlığa aykırı kültürlerden kurtarıp hürleştireceğine inanıyoruz.

İşte bu nedenle, bu doğrultuda yazar ve araştırmacıların araştırma eserlerine ve ilmi faaliyetlerine kucak açıyor ve kendimizi bu yüce kültürün yayılma için çaba harcayan yazar ve mütercimlerin hizmetçisi biliyoruz.

* * *

Elinizdeki kitabı hazırlayan “**HAK YOLUNDA MÜESSESESİ YAZARLAR KURULU**”na ve eseri Türkçe’ye kazandıran sayın “İsmail BENDİDERYA”ya teşekkür ediyor ve çalışmalarında başarılar diliyoruz.

Yine, bu eserin hazırlanmasında zahmetleri geçen tercüme bürosundaki aziz kardeşlerimiz ve sadık arkadaşlarımıza tüm samimiyetimizle teşekkür ediyor, kültürel cihad meydanında bu küçük adımın mevlamızın rızasını kazanmasını temenni ediyoruz.

**Dünya Ehl-i Beyt Kurultayı
Kültürel Yardımcılığı**

İMAM SECCAD'IN DOĞUMU VE ÖZELLİKLERİ

Doğumu

Adı, Ali ve en meşhur lakapları, Zeynelabidin ve Seccad'dır.

Hicretin 38. yılı,¹ cemaziyülevvelin ortasında Medine'de dünyaya geldi. Babası şehitler efendisi İmam Hüseyin (a.s) ve annesi de Şehribânu Hatun'dur.²

Ahlakî Özellikleri

1- İmam Seccad'ın (a.s) akrabalarından biri bir grup insanın yanında ona yakışmayan sözler sarf etti ve çekip gitti. İmam Seccad (a.s) orada bulunanlara hitaben şöyle buyurdu:

Onun dediği sözleri duydunuz. Şimdi benimle gelmenizi ve benim ona vereceğim cevabı duymanızı istiyorum.

Orada bulunanlar şöyle dediler: "Sizinle geliriz fakat o adam size o sözleri söylediğinde biz ve siz onun cevabını verseydik daha iyi olmaz mıydı?"

İmam Seccad (a.s) sabretmelerini söyleyerek onlarla birlikte o adamın evine doğru yola koyuldu, yolda

müminlerin sıfatlarını açıklayan bir ayeti okumakta ve şöyle buyurmaktaydılar:

Onlar... öfkelerini yenerler ve insanların kusurlarını bağışlarlar. Hiç kuşkusuz Allah iyilik yapanları sever.¹

Oradakiler bunu duyunca imamın oraya o adamın yaptığının karşılığını vermek için gitmediğini anladılar.

Adamın evine vardılar ve imam onu çağırarak şöyle demelerini istedi: "*Ona Ali b. Hüseyin'in geldiğini söyleyin.*"

Adam imamın ona yaptığının karşılığını göstermek için geldiğini zannetti ve buna hazırlıklı olarak dışarı çıktı.

İmam şöyle buyurdu:

Kardeşim! Sen biraz önce bana geldin ve bana bazı sözler söyledin. Söylediğin sıfatlar bende varsa Allah'tan beni affetmesini istiyorum. Fakat eğer bende bunlar yoksa Allah'tan seni affetmesini diliyorum.

İmamın bu büyüklüğü ve yumuşaklığı adamı utandırdı ve adam öne çıkarak imamı alnından öptü ve şöyle dedi. "Söylediklerimin size değil kendime daha çok yakıştığını itiraf ediyorum."²

2- İmam Sadık (a.s) şöyle buyururlar:

Medine'de palyaçoluk yaparak milleti güldüren bir soytarı vardı. Bu adamın kendisi şöyle derdi: "Ben bu ana dek Ali b. Hüseyin'i (a.s) güldürmeyi başaramadım." Bir gün bu dalkavuk; imamın yanından geçerken onun abasını sırtından çekerek alır ve gider. İmam onun bu çirkin davranışına

1- Mesaru'ş-Şia, Şeyh Müfid s.34, h. 1315 basımı.

2- Usul-i Kâfi, c. 1, s.467, Ahundî basımı.

1- Âl-i İmrân Suresi, 134.

2- el-İrşad, Şeyh Müfid, s.240, Ahundî basımı.

aldırılmaz. İmamın yanındakiler abayı ondan alır ve geri getirirler. İmam: "Bu adam kim?" diye sorar. Orada bulunanlar: "Bu insanları güldüren bir soytarıdır." diye cevap verirler.

İmam şöyle buyurur: "Allah'ın öyle bir günü vardır ki, o günde boş işler yapan ve boş konuşanlar, yaptıkları işlerin zarardan başka bir şey olmadığını anlayacaklardır."¹

3- Zeyd b. Üsame ölüm döşeğindeydi. İmam Seccad (a.s) onu ziyarete geldiler. Zeyd ağlıyordu. İmam: "**Neden ağlıyorsun?**" diye sordular. Zeyd dedi ki: "On beş bin dinar borcum var ve malvarlığım bunu ödemeye yetmiyor." İmam şöyle buyurdu: "**Ağlama, senin borcunu ödemek bana aittir, hepsini ödeyeceğim.**" Öyle de oldu ve İmam (a.s) onun bütün borcunu ödedi.²

4- İmam Seccad (a.s) geceleri Medine yoksullarına ve fakirlerine kendini tanıtmadan gizlice yiyecek götürür ve onlara malî yardımda bulunurdu. Ancak onun ölümünden sonra, onlara gizlice yiyecek getirenin Ali b. Hüseyin (a.s) olduğunu anladılar. Yine onun ölümünden sonra yüz yoksulun onun tarafından idare edildiği ve kendilerinin onu tanımadığı anlaşıldı.³

5- İmam Seccad'ın (a.s) kız kardeşinin çocuklarından biri şöyle der:

Annem daima bana dayım Ali b. Hüseyin (a.s) ile muaşerette bulunmamı tavsiye ederdi. Onun yanına her vardığımda yeni bir şeyler öğrenirdim; bazen onun Allah'ın huzurundaki korkusu ve

1- Emali, Şeyh Saduk, s.133.

2- el-İrşad, Şeyh Müfid, s.242, Ahundi basımı.

3- Tezkiretu'l-Havas, İbn Cevzî, s.184, Ferhad Mirza Basımı.

alçakgönüllülüğü bende kalbî bir korku ve alçakgönüllülük uyandırır, bazen de onun sonsuz ilminden faydalanırdım.¹

6- İmam Bâkır (a.s) şöyle buyururlardı:

Babam namaz esnasında padişahın önünde duran bir köle gibi dururdu. Allah korkusundan titrer, rengi uçar ve namazını, kılacağı son namazmış gibi eda ederdi.²

İmam Seccad'ın (a.s) Azameti

Emevî padişahlarından Abdülmelik'in oğlu Hişam, Hac mevsiminde Mekke'ye gelmişti. Tavaf sırasında kalabalıktan Hacerü'l-Esved'e ulaşamayınca, bir köşede oturup, tavaf edenleri seyretmek zorunda kaldı. Tam bu sırada dördüncü İmam Zeynelabidin (a.s) Mescidü'l-Haram'a geldi ve tavafa başladı. Halk İmamı görünce ona yol açtı ve İmam gayet rahat bir şekilde Hacerü'l-Esved'e ulaştı, istilam³ etti. Hişam, İmam'ın bu azamet ve büyüklüğünü ve halkın ona gösterdiği saygıyı görünce fevkalade rahatsız oldu. Bir Şamlı Hişam'a: "İnsanların bu kadar saygı gösterdiği bu adam kim?" diye sordu.

Hişam Şamlıların İmam'a ilgi duymasını önlemek için: "Onu tanımıyorum." diye cevap verdi.

Orada meşhur şairlerden Ferezdak da bulunuyordu, Hişam'ın bu tavrı karşısında dayanamayıp: "Ben onu tanımıyorum." dedi ve İmamı metheden uzun bir kaside söyledi.

1- el-İrşad, Şeyh Müfid, s.238, Ahundi basımı.

2- el-Hisal, Şeyh Saduk, s.517, Gaffarî basımı.

3- İstilam: El veya dudakla dokunmak.

Ferezdak'ın bu güzel ve imamı hakkıyla tanıtan şiiri Hişam'ı yaralı bir hayvana çevirdi ve derhal Ferezdak'ın tutuklanıp hapsedilmesi için emir verdi.

İmam Seccad (a.s) Ferezdak'ın hapse girdiğini öğrenince ona "sile"¹ gönderdi. İhlâs sahibi Ferezdak bu parayı geri çevirerek İmama şöyle bir mesaj gönderdi: "Ben o şiiri Allah ve peygamberi için söyledim." İmam (a.s) onun ihlâsı ve doğruluğunu tasdik etti ve o parayı tekrar Ferezdak'a gönderip ona; Allah rızası için armağanı almasını ve ahiret ödülünün de mahfuz olduğunu bildirdiler. Ayrıca ona şöyle denilmesini istediler: "**Biz iyilik ve ihsan soyundanız, bağışladığımız bir şeyi geri almamız.**" Ferezdak gönderilen armağanı aldı ve bundan memnun oldu.²

İmam Müslümanları uyandırıyor

Şüphesiz İmam Hüseyin'in (a.s) Ehlibeyti'nin esir alınmasının, İmam'ın (a.s) kıyamının hedefine ulaşmasında büyük payı vardır. Zira onlar bu esaret yolculuğunda Kerbela faciasını büyük bir sabır ve metanetle anlatmasalardı ve halk onları yakından görüp dinlemeseydi şüphesiz imam Hüseyin'in (a.s) şahadeti asla amacına ulaşamaz; Emevîler ve özellikle de Yezid bu derece rezil ve rüsva olmazdı.

İmam Hüseyin'in (a.s) ailesi diğer alışılagelmiş esirlerin tam tersine ve o zamanki halkın tasavvurunun aksine (ki onlar İmam Hüseyin'in (a.s) ailesinin yenildiğine

1- Sile: Şair ve ediplere okudukları övgü şiirlerinden dolayı verilen armağan.

2- Seyyid Murtaza'nın Emalî'sinden iktibasla, 1/69, h. 1378 basımı. Ferezdak kasidesinin tamamını elinizdeki eserin son sayfasına aldık.

inanıyordu) kendilerini muzaffer ve düşmanı yenilgiye uğramış olarak tanıtıyorlardı. Onların hedefi daima Allah'ın rızasını kazanmak olduğundan bunda şahadet veya yenilgi de bir zaferdi ve onlar Yezid ve Yezid taraflarının acınacak, zavallı ve yenik bir grup olduğunu halka açıklıyorlardı.

Kerbela faciasında İmam Zeynelabidin ve Hz. Zeyneb-i Kübra (s.a) halkı bilinçlendirmede en büyük rolü oynamıştır.

İmam Seccad (a.s), babası şehit edilirken hastaydı ve bu hastalık tabiidir ki, bir süre onun vücudunda tesirini göstermişti. Babasıyla yarenlerinin şahadeti de onu fevkalade üzmüş ve kedere boğmuştur. Fakat bütün bu üzüntüler onu bir lahza dahi vazifesini yapmaktan geri bırakmamış ve her fırsatta halkı uyandırmaya çalışmıştır.

Kûfe'de Hz. Zeynep (s.a) ve kardeşi Fatma-i Suğra'nın ateşli konuşmalarını duyan halk utançla ağlıyor ve çığlıklar atıyordu. Bu sırada İmam Zeynelabidin (a.s) halka susmasını söyleyince herkes sustu. İmam Allah-u Teala'ya hamd-ü sena ve Peygamber-i Ekrem'e (s.a.a) salât-u selamdan sonra şöyle buyurdular:

Ey insanlar! Ben Hüseyin b. Ali b. Ebu Talib'im! Ben malı yağmalanmış, ailesi esir alınıp buraya getirilmiş bir insanın oğluyum; ben Fırat'ın kenarında şehit edilen ve kimsenin kanını dökmeyen ve boynunda kimsenin hakkı bulunmayan o büyük insanın oğluyum.

Ey İnsanlar! Allah aşkına babama sizler mektup yazıp onu Kûfe'ye çağırmadınız mı? O size geldikten sonra da onu öldürmediniz mi?

Ey insanlar! O büyük günde peygamberin yüzüne nasıl bakacaksınız? O zaman Peygamber sizlere: "Benim soyumu, ailemi öldürdünüz ve bana olan

saygınızı bozdunuz, o halde sizler benim ümmetinden değilsiniz." diyecektir.

İmam Seccad'ın (a.s) bu sözleri Kûfe halkında büyük bir tufan yarattı. Ağlama sesleri duyulmaya başladı. Kûfe halkı hüngür hüngür ağlıyor ve birbirlerini suçlayarak; "Sizler artık helak oldunuz ve bunu bilmiyorsunuz." diyorlardı.¹

İmam böylece uyuyan vicdanları uyandırdı, Kerbela faciasının dehşetini insanların önünde tasvir etti ve Kûfelilere yaptıkları cinayeti anlattı.

İmam Hüseyin'in (a.s) ailesini İbn Ziyad'ın sarayına götürdüler. İbn Ziyad İmam Seccad'ı (a.s) gördüğünde onun kim olduğunu sordu:

– Ali b. Hüseyin'dir, dediler.

Ali b. Hüseyin'i Allah öldürmedi mi?! diye sorunca, İmam şöyle cevap verdi:

– Bir kardeşim vardı ve onun da adı Ali idi, onu öldürdüler.

İbn Ziyad dedi ki:

– Hayır, Allah onu öldürdü.

İmam şöyle buyurdu:

– Allah, kimseyi öldürmez, ancak ölüm vaktinde canları alır...²

İbn Ziyad öfkeyle:

– Benim önümde hâlâ cevap verme güç ve cesaretini kendinde buluyorsun demek? diyerek mağrur bir edayla askerlerine imamın katledilmesini emretti.

Bu sırada Hz. Zeyneb-i Kübra (a.s) öfkeyle ayağa kalkarak:

1- el-İhticac, Tabersî, s.166, Necef h. 1350 basımı.

2- Zümer Suresi, 42.

– Sen bizden hiç kimseyi sağ bırakmadın, dedi, Ali b. Hüseyin'i (a.s) öldürecekse beni de onunla birlikte öldürmelisin.

İmam Seccad (a.s) Hz. Zeyneb'e (a.s) hitaben:

– Siz ona bir şey söylemeyin ben onun cevabını veririm, dedi. Daha sonra İbn Ziyad'a dönerek şöyle buyurdu:

Ey Ziyad'ın oğlu! Beni ölümle mi tehdit ediyorsun ve korkutmaya çalışıyorsun? Bilmez misin ki ölüm bizim âdetimiz ve şahadet kerametimizdir.¹

Şam Şehrinde

Şam'da, İmam (a.s) ve Ehlîbeyt'ten birkaçını bir halata bağlı olarak Yezid'in sarayına getirdiler.

İmam büyük bir cesaret ve yüreklilikle Yezid'e hitaben şöyle buyurdu:

Ey Yezid! Resulullah bizi böyle eli kolu bağlı bir halde görürse sizin hakkımızda ne düşüneceğini zannediyorsunuz?

Bu kısa ve kesin söz orada bulunanları öylesine etkiledi ki, oradakilerin hepsi hüngür hüngür ağlamaya koyuldu.²

Müslümanlardan biri şöyle anlatır: Şam'daydım, Âl-i Muhammed'in (s.a.a) esirlerini getirdiler. Şam pazarındaki caminin kapısının önünde, genelde diğer esirlerin toplandığı yere oturtular.

Şamlı bir ihtiyar öne çıkarak şöyle dedi:

– Sizi helak eden Allah'a şükürler olsun böylece fitneyi ortadan kaldırdı."

1- el-Luhuf, İbn Tavus, s.144, h.1317 basımı.

2- Tezkiretu'l-Havas, s.149. Ferhad Mirza basımı.

Ve bu kabilden olmak üzere daha birçok kötü sözler sarf etti.

İhtiyar adamın sözleri son bulunduğunda İmam Zeynelabidin (a.s) ona hitaben şöyle buyurdu:

– Söylediklerini dinledim. Yüreğinde ne düşmanlık ve kin varsa kustun. Şimdi de sen beni dinle.

İhtiyar:

– Konuş, dedi.

İmam buyurdu ki:

– Acaba hiç Kur'ân okudun mu?"

– "Okudum, dedi ihtiyar adam.

– O halde: "De ki ey peygamber, ben yaptığım iş (peygamberlik) karşılık sizden Ehlibeyt'imi ve yakınlarımı sevmeniz dışında hiçbir şey istemiyorum." ayetini okudun mu?¹

İhtiyar adam:

– Evet okudum, dedi.

İmam şöyle buyurdu:

– İşte Peygamber'in Ehlibeyt'i ve yakınları bizleriz!

Sonra da şöyle ekledi:

– "Akrabaya hakkını ver." ayetini de okudun mu?²

İhtiyar:

– Evet okudum, deyince İmam (a.s) şöyle buyurdu:

– Allah Teala'nın Peygamberi'ne "onların hakkını ver." diye buyurduğu akrabası bizleriz.

Adam ne diyeceğini bilemiyordu. Hayretle:

– Gerçekten onlar sizler misiniz? diye sordu.

1- Şûrâ Suresi, 23.

2- İsrâ Suresi, 26.

İmam (a.s) şöyle buyurdu:

– Evet. Humus ayetini okudun mu?¹ "Bilin ki, ganimet olarak ele geçirdiğiniz şeylerin beşte biri, muhakkak Allah'ın, Resulün ve yakınlarındır." denilmekte...

– Evet okudum.

– Burada da geçen yakınlar bizleriz. Ey Şamlı! Peki, Tathir Ayeti'ni okudun mu?² Hani Allah Teala: "Ey Ehlibeyt, gerçekten Allah, sizden kiri, günahı ve çirkinliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak ister." buyuruyor ya...

Yaşlı adam ellerini göğe kaldırdı ve üç kez şöyle dedi:

– Allah'ım tövbe ettim. Allah'ım peygamberin soyuna yaptığım düşmanlıktan dolayı tövbe ediyorum ve onları öldürenlerden nefret ediyorum ben. Evet, ben bundan önce de Kur'ân okumuştum fakat bu gerçeklerden habersizdim.³

İmam Şam Camiinde

Yezid, Şam'daki merkez camiinde bir hatibe minbere çıkmasını, Emirü'l-Müminin Hz. Ali (a.s) ve İmam Hüseyin (a.s) hakkında kötü sözler söylemesini emretti. Hatip minbere çıktı, Yezid ve Muaviye'yi övüp İmam Ali ve İmam Hüseyin'e (a.s) küfür dolu çok kötü bir konuşma yaptı.

İmam Seccad (a.s) da orada bulunuyordu. Yüksek sesle şöyle buyurdu:

Ey hatip! Yazıklar olsun sana! Yaradılmışın (Yezid'in) hoşnutluğuna karşın Yaradanın öfkesini satın aldın, böylece kendi yerini cehennemde hazırlamış oldun.

1- Enfâl Suresi, 41.

2- Ahzâb Suresi, 33.

3- el-İhticâc, Tabersî, s.167, Necef h. 1350 basımı.

Daha sonra Yezid'e dönerek şöyle dedi:

Bırak minbere çıkayım da Allah'ın hoşuna gidecek ve burada bulunanlara da sevap olacak bir konuşma yapayım.

Yezid önce bunu kabullenmedi, fakat orada bulunanlar ısrar ettiler. Yezid: "Eğer o minbere çıkacak olursa, ben ve Ebu Süfyan soyunu rezil etmeden inmeyecektir." dedi.

"O ne söyleyebilir ki?!" dediler.

Yezid: "O öyle bir soydandır ki, ona bilgiyi ana sütüyle içirmişlerdir." dedi.

Halk bunda ısrar edince Yezid kabul etti ve İmam (a.s) minbere çıktı. Allah'ı övüp Peygambere selam gönderdikten sonra şöyle buyurdu:

Ebedî ve ezeli olan Rabbime şükürler olsun. İlki olmayan ilk, sonu olmayan sondur O. Bütün mahlûkatın yok olmasından sonra O baki ve kalıcıdır.¹

Ey insanlar! Rabbim bize ilim, sabır, cömertlik, güzel konuşma, yiğitlik, cesaret ve müminlerin gönlünde sevgiyi bağışlamıştır. Peygamber bizdendir. Bu ümmetin sadıki Emirü'l-Müminin Ali bizdendir. Cafer-i Tayyar bizdendir. Seyyidü'ş-Şüheda Hamza bizdendir. Hasan ve Hüseyin peygamberin sevgili iki torunu bizdendir...²

Ben Mekke ve Mina'nın oğluyum, Zemzem ve Sefa'nın oğluyum ben, Hacerü'l-Esved'i mübarek

1- Kamilu'z-Ziyarat, Şeyh Behai, 2/300.

2- Nefsu'l-Mehmum, Muhaddis Kummî, s.284, İslâmiyye basımı.

abasında taşıyarak yerine koyan o kutlu insanın oğluyum...¹

İhram bağlayıp tavaf eden, sa'yedip hacceden mahlûkatın en hayırlısının evladıyım ben.

Bir gecede Mescidü'l-Haram'dan Mescidü'l-Aksa'ya götürülen o büyük insanın oğluyum ben.²

Ben yüceler yücesi Rabbimin vahiy gönderdiği kimsenin oğluyum. Ben Kerbela'da katledilen Hüseyin'in oğluyum. Muhammed-i Mustafa'nın oğluyum ben. Anam, Fatımatu'z-Zehra'dır benim. Hatice'tu'l-Kübra'nın evladıyım ben. Ve ben kanımı son damlasına kadar Rabbi uğruna verip al kanlara boyanan o eşsiz yiğidin oğluyum...³

Cemaat heyecan içinde imamı dinliyordu. İmam söylediği her sözle soyunun yüceliğini ve İmam Hüseyin'in şahadetinin manasının derinliğini gözler önüne seriyordu. Artık yavaş yavaş gözlerde yaşlar birikmeye ve hıçkırıklar boğazlarda düğümlenmeye başlamıştı ve aniden ardı ardına her taraftan hıçkırık sesleri yükselmeye başladı. Bunu gören Yezid korktu, İmamın konuşmasını engellemek için müezzine ezan okumasını emretti.

Müezzinin: "Allah-u Ekber" sesi ortalığı çınlattı.

İmam konuşmasını sürdürerek şöyle dedi:

Evet, Allah-u Ekber, Allah her şeyden büyük, her şeyden aziz ve her şeyden daha üstündür; ben O'ndan çekinir ve O'ndan korkarım.

1- Âmu'l-Fil olayından 35 yıl sonra Haceru'l-Esved'in Hz. Resulullah (s.a.a) tarafından yerine konulması.

2- Hz. Resul-i Ekrem'in (s.a.a) Miracı

3- Kamilu'z-Ziyarat, Şeyh Behai, 2/300.

Müezzinin her cümlesiyle birlikte, İmam da gizlenenleri açıklamaya başladı:

"Eşhedü enla ilahe illallah"

Evet, şahadet ederim tüm şahadet edenlerle birlikte ki, O'ndan başka bir mabud ve Rab yoktur.

"Eşhedü enne Muhammeden Resulullah!"

Bu cümle müezzinin ağzından dökülürken bütün başlar aşağıdaydı. Cemaat ezanı ve İmam'ın buna karşılık vereceği harikulade cevabı dinliyordu. Hz. Muhammed'in (s.a.a) adı gelince gözler İmama kilitlendi, gözyaşları bir perde teşkil ederken gözler İmamın çehresinde Peygamberi arıyordu âdeta...

İmam başından sarığını çıkardı ve şöyle feryat etti:

Ey müezzin! Sözünü ettiğin Muhammed aşkına birazcık dur.

Müezzin susmuştu, ancak cemaat ondan da suskundu. Yezid'in rengi uçmuştu, çaresizdi, ezan da İmamı susturmayı başaramamıştı.

İmam Yezid'e dönerek şöyle buyurdu:

Ey Yezid! Bu aziz ve yüce Resul benim mi dedem yoksa senin mi? Eğer senin deden dersen herkes yalan söylediğini anlar, eğer benim dedem olduğunu söyleyecek olursan o zaman neden babamı öldürdün ve malımı yağmalattın ve ailesini utanmadan esir aldın?!

Ey Yezid! Bize bunları yaptıktan sonra, hiçbir şey olmamış gibi kalkıp Muhammed'i Allah'ın peygamberi kabul edip, kibleye dönüp namaz kılarsın öyle mi? Yazıklar olsun sana! Kıyamette dedem ve babam sana düşman olacaktır.

Yezid çaresiz kalmıştı, öfkeyle müezzine kamet okumasını emretti. Fakat bu durumdan cemaat o kadar rahatsız olmuştu ki, içlerinden bir kısmı namaz kılmadan camiye terk etmişti.¹

Bu yolculukta İmamın hutbelerinin ne kadar etkili olduğunu tarih ispat etmiştir. Nitekim Yezid Şam'da İmam Seccad'ı (a.s) öldürmeyi planlamıştı fakat bunu başaramadı. İmam ve Ehlibeyti'ne dokunmadan hepsini göstermelik bir saygı ve ikramla Medine'ye geri göndermek zorunda kaldı.

Bu olaydan kısa bir süre sonra Irak'da ve Hicaz'da Emevî rejimine karşı kıyâmlar başladı. Binlerce insan şehitler efendisi İmam Hüseyin'in (a.s) intikamı için kıyam etti. İmam Hüseyin'in (a.s) ailesinin esir alınması olayı ve onların etrafındaki insanlarla olan konuşmaları ve özellikle de İmam Seccad'ın (a.s) her fırsatta Kerbela olayını ve Peygamberin Ehlibeyti'ne yapılan zulmü açıklaması İmam Hüseyin'in (a.s) şahadetinin hedefine ulaşmasını sağlamış oldu.

1- Kamilu'z-Ziyarat, Şeyh Behai, 2/300.

HASTA İMAM

Tarihi iyi bilmeyen bazıları dördüncü İmam'ın (a.s) adına "hasta" lakabını da ekler ve İmam'ın daima hasta ve halsiz olduğunu zanneder. Onun için de zihinlerinde soluk benizli ve halsiz bir İmam tasavvur ederler. Fakat gerçekler bunun tam tersidir. İmam'ın hayatını bilenler onun hayatında sadece çok kısa bir zaman içinde ve babasının şahadeti sırasında Kerbela'da hasta olduğunu ve gerçekte büyük Allah'ın onu bu hastalıkla Kerbela faciasından koruduğunu ve böylece Yezid'in adamlarının ona zarar vermesini önlediğini bilirler. Böylece İmamet vazifesinin devamı ve İslâm ümmetinin geleceği garanti altına alınmış oldu.

Şimdi İmamın hastalığı konusunda birkaç rivayet aktaralım:

Şeyh Müfid'in el-İrşad adlı eserinde şöyle geçer:

Şimr bir grup askerle Kerbela'da İmam Hüseyin'in (a.s) ailesinin bulunduğu çadırlara saldırdığı sırada Ali b. Hüseyin hasta yatağında yatıyordu.¹

Tezkiretü'l-Hevas'ta şöyle yazar:

Ali b. Hüseyin'i (a.s) hasta olduğu için öldürmediler.²

Tabakat'ta ise şöyle geçer:

1- el-İrşad, Şeyh Müfid. s.226.

2- Tezkiretü'l-Havas, s.183, Ferhad Mirza basımı.

İmam Hüseyin'in (a.s) şahadetinden sonra Şimr, Ali b. Hüseyin'e (a.s) doğru geldi. Ali ağır hastaydı. Şimr yanındakilere onu da öldürün emrini verdi. Oradakilerden biri dedi ki: "Suphanallah, savaşa katılmayan ve hasta olan bu genci ne diye öldürelim?!" Bu sırada Sa'd oğlu Ömer geldi ve "Bu kadınlarla bu hastaya dokunmayın." dedi.¹

Bazıları da İmam Seccad'ın (a.s) hastalığının veya onun tesirinin Kûfe'ye gidişine dek sürdüğünü yazarlar.²

Kerbela'da geçen bu birkaç gün dışında hiçbir tarih kaynağında İmam Seccad'ın (a.s) ömrünün sonuna dek veya ömrünün çoğunda hasta olduğu geçmiyor. Hz. İmam Seccad'ın (a.s) da diğer İmamlar gibi ömrünün sayılı günlerinde hasta olduğu ve ömrünün sonuna dek sağlıklı yaşadığına dair sağlam belgeler vardır.³ Bu belgelerde İmamet görevini tamamen sağlıklı bir şekilde sürdürdüğü bildirilmiştir.

1- Tabakaat, 5/157, Liden basımı.

2- Luhuf, İbn Tavus, s.128, h. 1317 basımı.

3- Usul-i Kâfi, 7/56.

İMAM SECCAD VE DÖNEMİNDEKİ YÖNETİCİLER

İmam Seccad (a.s) bütün İmameti boyunca zalim yöneticilerle karşı karşıya kaldı; Yezid, Abdullah b. Zübeyr, Mervan b.Hakem, Abdümelik b. Mervan ve Velid b. Abdümelik gibi zalim sultanlar halifelik adı altında İslâm ümmetine musallat olmuşlardı.

Söz konusu dönemin şartlarına daha iyi vakıf olabilmek için halife lakaplı bu zalim sultanların caniliklerinden bazılarını kısaca aktarmamız faydalı olacaktır.

Yezid b. Muaviye

Cennet gençlerinin efendisi İmam Hüseyin'in (a.s) Kerbela'da şehit edilmesinden sonra Medine halkından bir grup hicretin 62. yılında Şam'a giderek Yezid'i yakından görüp onun açıkça şarap içtiğini, köpekle oynadığını ve bütün gününü günah ve zevk-ü sefayla geçirdiğini gördüler. Bu grup Medine'ye dönerek gördükleri korkunç gerçeği şehrin ahalisine anlattılar. İmam Hüseyin'in (a.s) alçakça katledilmesinden zaten nefret dolu olan Medine halkı, Yezid aleyhine büyük bir isyan başlattı.¹

1- el-Kamil, İbn Esir, 4/103.

Yezid, bu kıyama bastırmak için gaddarlığıyla meşhur olan Müslim b. Ukbe komutasında büyük bir orduyu Medine'nin üzerine saldı.

Sözde halife olan Yezid'in katiller sürüsü Hz. Peygamber'in yadigârı olan kutsal Medine'yi tam üç gün boyunca yağmaladılar, acımasızca sahabeyi ve sahabe evlatlarını toplu katliamlara giriştiler. Neticede bu katliamda on bin masum insanın canına kıyıldı. Bu caniler Medine halkının namusuna dahi tecavüz etmekten çekinmediler.¹

Muaviye b. Yezid

Hicretin 64. yılında Yezid'in ölümüyle birlikte oğlu Muaviye tahta geçip hilafetini ilan etti. Ancak kısa bir süre sonra (40 gün veya bir başka rivayete göre 3 ay sonra) minbere çıkıp tahttan çekildiğini açıkladı.²

Abdullah b. Zübeyr

Yezid'in ölümüyle birlikte yıllardır halifeliği ele geçirmek için fırsat kollayan Abdullah b. Zübeyr, Mekke'de bir isyan başlatarak Hicaz, Yemen, Irak ve Horasan ahalisinden biat aldı. Bu sırada Muaviye b. Yezid'in tahttan feragatiyle Şam'daki iktidar da el değiştirmiş ve Mervan b. Hakem çeşitli komplolarla iktidarı ele geçirerek Abdullah b. Zübeyr'le mücadeleye başlamıştı. Mervan hile ve desiseyle Şam ve Mısır'ı ele geçirdiyse de kısa süre sonra öldü ve yerine oğlu Abdümelik tahta çıktı.³

1- el-Bidaye ve'n-Nihaye, İbn Kesir, 8/221.

2- el-Kamil, İbn Esir, 4/130.

3- Tarihu'l-Hulefa, Suyutî, s.212.

Abdumelik b. Mervan

Hicri 65. yılda tahta geçen Abdumelik iktidardaki konumunu güçlendirdikten sonra Şam ve Mısır'da egemenliğini güçlendirip Hicri 73. yılda Abdullah b. Zübeyir'i Mekke'de bir kuşatmayla ele geçirip öldürttü.¹

Abdumelik çok acımasız, cimri ve zalimdi. Bir gün Said b. Müseyyibe "Ben öyle bir hale geldim ki, iyilik yapmaktan hiç hoşlanmıyorum ve kötülük işlemekten hiç rahatsızlık duymuyorum!" dedi. Said cevaben "Belli ki, kalbin tamamen ölmüş senin." dedi.

Abdullah b. Zübeyir'i öldürttüktan sonra bir hutbesinde halka "Beni dindarlığa ve takvalı olmaya davet edecek olanın kellesini uçururum, bilmiş olun!" dediği çok meşhurdur.²

Abdumelik'in İslâm tarihinde işlediği en büyük caniliklerden biri Haccac b. Yusuf Sakafi'yi Basra ile Kûfe'ye vali tayin etmesiydi. Katil ruhlu Haccac, Emevî iktidarının en kan dökücü ve en aşağılık çehrelerinin başında gelir. Kan dökmekten hoşlanan bir sadist olan Haccac, vali olur olmaz halka akıl almaz işkencelerde bulunmuş, kendisine itiraz eden herkesi acımasızca öldürmüş, hatta birçoğunun ailesine bile kıymıştır. Bu sadist ruhlu adam özellikle Hz. Ali'yi (a.s) sevenleri ve onun Şia'sı olan müminleri takibe almış ve iktidarı boyunca yüz yirmi bin Müslüman'ı acımasızca katletmiştir.³

1- el-Kamil, İbn Esir, 4/348 ve sonrası.

2- el-Kamil, İbn Esir, 4/521-522.

3- el-Kamil, İbn Esir, 4/587.

Abdumelik İmam Seccad'ı (a.s) sıkı bir takibe almıştı. İmam'a (a.s) baskıda bulunmak ve İmam'ı küçük düşürmek için fırsat kolluyordu.

İmam Seccad (a.s) azat ettiği cariyelerinden biriyle evlenmişti. Casusları vasıtasıyla bunu haber alan Abdumelik, hemen İmam'a bir mektup yazarak onu küçük düşüren ifadeler kullanıp şöyle dedi:

Azat ettiğin cariyenle evlendiğini duydum. Hâlbuki Kureyş'in tanınmış kadınları ile evlenseydin, senin için iftihar ve gurur kaynağı olurlardı. Onlardan asil ve liyakatli evlatlar edinirdin. Ama sen o kadınla evlenerek kendini düşünmediğin gibi, çocuklarına da büyük insanlar olmanın yolunu tıkamış oldun. Vesselam.

İmam, bu hakaret dolu mektuba şu cevabı yazdı:

Mektubunu aldım. Cariyemle evlendiğim için beni kınıyor ve Kureyş'in ünlü kadınlarıyla evlenmiş olsaydım bunun bana iftihar vesilesi olacağını ve onların bana temiz ve büyük çocuklar verebileceğini yazıyorsun. Oysaki hiç kimsenin büyüklük ve iftihar konusunda Allah Resulü'nden (s.a.a) daha üstün olmadığını bilmeliydin. (yani: Biz peygamberlerin ailesiyiz ve kendileriyle evlenmemiz halinde bize daha fazla onur kazandırabilecek ve bizden daha üstün olan hiçbir aile yoktur.)

Bilesin ki, Allah'ın dininde temiz ve dürüst olanın kişiliğine hiçbir şey hâlel ve zarar getirmez. Yüce Allah bütün kötülük ve noksanlıkları sadece İslâm vasıtasıyla ortadan kaldırmıştır. (yani bir insanın büyük ve asil olması için Müslüman ve mümin olması yeterlidir. Bu durumda fakir veya köle olması

hiçbir şeyi değiştirmez ve böyle biriyle evlenmenin de hiçbir sakıncası yoktur.)¹

Abdumelik bir keresinde, hem imama hakarete bulunup onu küçük düşürebilmek ve hem de halk arasında korku ve dehşet yaratıp muhaliflerine gözdağı verebilmek amacıyla İmam Seccad'ı (a.s) çok zor şartlarda ve gözetim altında Şam'a getirip aynı yöntemlerle Medine'ye geri gönderdi.²

Velid b. Abdumelik

Hicri 86. yılda Abdumelik'in ölmesiyle birlikte oğlu Velid onun yerine oturdu. Velid de zulüm ve ahlaksızlıkta babasından geri kalır değildi. Celaleddin Suyutî onun hakkında: "Velid son derece zalim ve zorba biriydi." diye yazar.³

Velid tahta oturduğunda yaptığı ilk konuşmada, tam bir diktatörlük örneği sergileyerek şöyle dedi:

"Kim bana karşı çıkarsa, onu ben öldüreceğim; karşı çıkmayıp susanı ise, suskunluğunun derdi öldürecektir."⁴

Halk arasındaki saygınlığıyla şöhret bulan İmam (a.s) zamanındaki diğer diktatörler gibi Velid'i de korkutuyordu. Zira İmam'ın manevi ve ilmi yönünün gücü karşısında kendisini çaresiz hissediyordu. Sonunda insanların İmam'ın etrafında toplanıp ona karşı kıyam etmesinden korkan Velid, İmam'ı zehirleterek şehit etti.⁵

1- Usul-i Kâfi, 5/344.

2- Tezkiretu'l-Havas, s.183.

3- Tarihu'l-Hulefa, Suyutî, s.223.

4- Tarih-i Taberî, 8/1178, Liden basımı.

5- Menakıb, İbn Şehraşub, 3/311, Necef basımı.

*

Hiz. İmam Seccad'ın (a.s) İmamet dönemine baktığımızda, birtakım toplumsal buhranların varlığı ve zalim yöneticilerin sıkı baskıları altında bulunması ayrıca mücahit, imanlı ve fedakâr dostların olmayışı yüzünden İmamın mümtaz öğrenciler yetiştirme, ilmî ve ahlakî eserler neşretmekten başka bir çaresinin olmadığını görürüz.

Bir gün Mekke yolunda hacetmek için giderlerken kervandakilerden biri İmam'a (a.s) dönerek şöyle bir itirazda bulundu: "Cihadı zorluğundan dolayı terk ettin de kolay bir ibadet olan hacı mı seçtin?"

İmam (a.s) o şahsa hitaben şöyle buyurdu:

Eğer etrafımda imanlı ve fedakâr insanlar bulsaydım cihadı ve mücadeleyi hacca tercih ederdim.¹

Ebu Ömer Nehdî İmam Seccad'dan (a.s) şöyle rivayet eder:

Bizim Mekke ve Medine'de yirmi yarenimiz bile yoktur.²

1- el-İhticac, Taberî, s.171, Necef h.1350 basımı.

2- Nehcu'l-Belaga Şerhi, İbn Ebi'l-Hadid, 4/104, 20 ciltlik baskısı.

İMAM MÜSLÜMAN HALKI EĞİTİYOR

Kerbela olayından sonra, İmam Seccad (a.s) Medine'ye döndü. İmam'ın burada başlattığı çalışmalardan biri hadislerin ve İslâmî ilimlerin belli bir grup tarafından yayılması ve Müslümanların eğitimi oldu.

Şeyh Tusî İmam Seccad'ın (a.s) ashabından veya ondan hadis rivayet eden yüz yetmiş kişinin adından söz eder¹ ki, biz bunlardan dördünün adını açıklamakla yetineceğiz:

1- Said b. Mesib: Dördüncü İmam Hz. Seccad (a.s) onun hakkında şöyle buyurmuşlardır:

Said geçmiştekilerin yaptıklarını herkesten daha iyi bilen ve kendi zamanında anlayışı herkesten daha çok olandır.²

2- Ebu Hamza es-Sumali: Sekizinci İmam Hz. Ali Rıza (a.s) onun hakkında şöyle buyurmuşlardır:

Ebu Hamza kendi zamanının Selman'ıdır.³

3- Said b. Cübeyr: İlimde o kadar ilerlemişti ki, onun hakkında şöyle denilirdi:

Yeryüzünde ilimde Cübeyr'in oğluna başvurmayacak kimse yoktur.⁴

1- Rical, Şeyh Tusî, s.81 ve sonrası.

2- Rical, Keşşaf, s.119, Meşhed Üniversitesi baskısı.

3- Rical, Keşşaf, s.485, Meşhed Üniversitesi baskısı.

4- Menakıb, İbn Şehraşub, 3/311.

Said b. Cübeyr'i yakalayıp Haccac es-Sakafi'ye götürdüler. Haccac dedi ki:

– Sen, Şaki b. Kesir'sin, Said b. Cübeyr değilsin.¹

Said dedi ki:

– Annem daha iyi bilirdi ve bana Said adını koymuştu.

Haccac:

– Ebubekir ve Osman hakkında ne düşünüyorsun, onlar cehennemde mi yoksa cennette midirler? diye sordu. (Bu soruyla Said'i öldürmeye bahane bulmak istiyordu.)

Said:

– Cennete gidecek olursam cennetlikleri ve eğer cehenneme gidecek olursam cehennemlikleri tanıyacağım, diye cevap verdi.

Haccac yine sordu:

– Halifeler hakkında ne biliyorsun?

Said:

– Ben onların vekili değilim, dedi ve aralarında şu konuşma geçti:

Haccac:

– Halifelerden hangisini daha çok seviyorsun?

Said:

– Yaratıcının en çok hoşnut olduğu kimseyi.

Haccac:

– Hangisinden daha çok hoşnuttur?

Said:

– Bunu, ancak sırları ve saklı olanları bilen Allah bilir.²

1- Şaki b. Kesir; zavallı oğlu zavallı ve Said b. Cübeyr; mesut oğlu mesut demektir. Haccac, bu kinayeye Said'i aşağılamak istemiştir.

2- Rical, Keşşaf, s.119.

Haccac:

- Neden gülmüyorsun?

Said:

- Topraktan yaratılan ve ateşin onu yakabileceği bir yaratık nasıl gülebilir?

Haccac:

- O zaman biz nasıl sevinçliyiz ve gülebiliyoruz?

Said:

- İnsanların kalbi aynı değildir.

Haccac mücevherler getirilmesini ve Said'e sunulmasını emretti. Bunu gören Said dedi ki:

- Bu serveti kıyamette zorluklardan kurtulmak için topladıysan seni kınayamam, zira kıyamet öylesine korkunçtur ki, anneler emzirdikler çocuklarını unuturlar. O halde çokça servet toplamamanın hiçbir faydası yoktur, ancak temiz ve halis olan miktarı hariç.

Haccac içki sofrası ve çalgı aletlerinin getirilmesini emredince Said ağlamaya başladı.

Haccac:

- Seni nasıl öldürmemi istersin? diye sordu.

Said:

- Sen nasıl istersen, öyle yap, dedi, Allah'a andolsun ki sen beni nasıl öldürürsen, Allah da öteki dünyada seni o şekilde öldürecektir.

Haccac:

- Seni affetmemi ister misin? diye sorunca, Said:

- Affedilecek bir durum varsa o ancak Allah'tandır, senden asla bağışlanma dilemem, diye cevap verdi.

Haccac Said'in katledilmesi için gerekli olanın yapılmasını istedi. Bunun üzerine Said şu ayeti okudu:

- "Gerçek şu ki, ben, bir muvahhit olarak yüzümü gökleri ve yeri yaratana çevirdim ve ben müşriklerden değilim."¹

Haccac:

- Onun yüzünü kbleden çevirin, deyince, Said:

- "Doğu da Allah'ındır batı da. Nereye dönerseniz dönün Allah'a dönmüş olursunuz."² dedi.

Haccac Said'in yüzünün yere yatırılmasını emredince, Said şöyle dedi:

- "Sizi topraktan yarattık, toprağa geri vereceğiz ve sizi bir kere daha topraktan çıkaracağız."³

Haccac, başının bedeninden ayrılmasını emredince Said:

- "Eşhedü enla ilahe illallahu vehdehu la şerikeleh ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve resuluh" diyerek şöyle ekledi: "Allahım, benden sonra onu hiç kimseye musallat etme!"

Böylece Said b. Cübeyr'in tertemiz kanı Haccac'ın emriyle döküldü.⁴

Said b. Cübeyr İmam'ın gerçek izleyicilerindendi ve İmam onu çok severdi, Haccac'ın onu öldürmesinin asıl nedeni de onun İmam'a olan bağlılığıydı.⁵

1- En'am Suresi, 89.

2- Bakara Suresi, 115.

3- Tâhâ Suresi, 55.

4- Ravzatu'l-Cennat, 2. eski baskı, s.310.

5- Rical, Keşşaf, s.119.

İMAM SECCAD VE SAHİFE-İ SECCADİYE

İnsanın duaya, Allah'tan yardım istemeye ve O'nu çağırmaya olan ilgisi ve tutkusu fitridir. İnsan her umudunu yitirdiğinde Allah'a ellerini açarak O'ndan yardım dilemekte, O'nun sonsuz rahmetine sığınmakta ve ne isteyecekse O'ndan istemektedir. Böylece İnsanın vicdanı ve yüreği tüm zorluklardan sıyrılıp durulmakta, ıstırap ve endişeler azalmakta ve ruhu sarsılmaz bir ipe sarılmaktadır.

Psikologlar ve insanın manevi yönünü inceleyen bilginler duanın insanın ruhsal gıdası olduğunu ve yorgun canları dirilttiğini belirtirler. Dua insanın maneviyatını tedavi eder ve zorlukların verdiği baskıyı azaltarak insanı yeniden hayata bağlar.

İslâm'da, insanı hidayet eden bu fitri bulgudan faydalanılarak beşeriyetin talim ve terbiyesi yönünde önemli adımlar atılmıştır. İslâm önderleri geride bıraktıkları dualarda birtakım gerçek ve sahih maarif ve inançları bizlere öğretmiş ve insanda olan birtakım menfi duygu ve hastalıklara şifa olacak yollar önermişlerdir.

Âlimlerden biri bu konuda şöyle buyurur:

İslâm'ın en büyük ilmî ve terbiye hazinesi Hz. Resul-i Ekrem (s.a.a) ve masum imamlardan günümüze ulaşan dualardır. Zira tevhit ve ilahiyat, nübüvvet ve imamet, hükümet ve yönetim nizamı, ahlâk ve medenî hukuk, ahkâm ve muhtelif adapların hepsi bizlere bırakılan bu dualarda vardır. Bizlere

bırakılan bu dualar bir hazine ve bir ilim deryasıdır; bir üniversitedir. Fikrî, ruhî ve içtimâî yönden Müslümanları geliştirip ilerleten bu eğitimi görmeden bir Müslümanın İslâmî şahsiyeti asla kemale ermez.

Önderlerimizden bize kalan dualardan biri, dördüncü İmam Hz. Zeynelabidin'den (a.s) kalan Sahife-i Seccadiye'dir ki, dualar arasında güneş gibi parlamaktadır.

Tefsirü'l-Cevahir'in yazarı olan Ehl-i Sünnet âlimine Kum ilmî havzasından bir adet Sahife-i Seccadiye gönderildiğinde o zat bu kitap hakkında şöyle yazdı:

Kitabı büyük bir saygıyla aldım ve onu eşsiz bir kitap olarak buldum. Onda olan ilim, maarif ve hikmeti hiçbir yerde bulamadım. Gerçekten nübüvvet ve Ehlibeyt'ten kalan böylesi değerli bir mirası şimdije dek tanımamamız büyük bir bahtsızlıktır. Ben onu dikkatle okudukça görüyorum ki, o, mahlûkun kelimelerinden yüksek ve halikın kelimelerinden da aşağıdadır. Gerçekten de ne kerim bir kitaptır. Allah sizi bu hediyeye karşılık ödüllendirsin ve sizleri başarılı kılsın.¹

Bu kitabı daha iyi tanımak için içinde bulunan duaların fihristini sıralayacak ve daha sonra da bunlardan bazılarını tercüme edeceğiz:

- 1- Allah'a hamdetme
- 2- Muhammed (s.a.a) ve onun soyuna selam
- 3- Arşî yüklenen meleklerle selam
- 4- Enbiya yolunun yolcularına rahmet talebi
- 5- İmam Seccad'ın (a.s) kendisine ve dostlarına yaptığı dua

1- Sahife-i Seccadiye, Farsça tercümesi, Ahundî baskısı, son kısım.

- 6- Sabah ve akşam duası
- 7- İmam'ın önemli bir olay vuku bulduğunda ve üzüldüklerinde buyurdıkları dua.
- 8- İnsanların kötü ahlaklarından, çirkin işlerinden ve zor durumlardan Allah'a sığınma
- 9- Allah'tan rahmetini umma coşkusu
- 10- Allah Teala'ya sığınma coşkusu
- 11- İnsanın akıbetinin iyi olması konusunda İmam'ın yaptığı dua
- 12- Günahların itirafı ve tövbe talebinde bulunma.
- 13- Hacetlerin talebi duası
- 14- Zalimlerin İmam'a zulmü iliştiğinde veya zalimlerden hoşlanmadığı işler gördüğünde Allah'a ettiği şikâyet
- 15- İmam'ın hasta olduğunda veya üzülp bir sorunla karşılaştığında ettikleri dua.
- 16- Günahların affedilmesi talebinde bulunma
- 17- İmam'ın şeytanı hatırladığında onun düşmanlığından ve hilesinden Allah'a sığınmak hakkında yaptığı dua
- 18- Bir tehlikeden kurtulduklarında veya hacetlerinin çok kısa zamanda gerçekleştiğinde yaptığı dua
- 19- Kuraklıktan ve kıtlıktan sonra ettiği dua
- 20- Güzel ahlak ve davranış talebiyle ettiği dua (Mekarimu'l-Ahlâk)
- 21- İmam'ın üzüldüğünde ettikleri dua
- 22- Zor anlarda ve işlerin zorlaştığı durumda ettikleri dua
- 23- Sıhhat ve afiyet duası
- 24- Anne ve babaları hakkında ettiği duaları

- 25- Evlatları hakkında ettikleri dua
- 26- Komşuları ve dostları hakkında ettikleri dua
- 27- İslâm beldelerinin sınırlarını koruyan muhafızlar hakkında ettikleri dua
- 28- İmam'ın Allah Teala'ya sığınması ve O'ndan korktuğunu dile getirmesi
- 29- Rızık daraldığında ettikleri dua
- 30- Borcunu ödeme konusunda Allah Teala'dan yardım talep etmesi
- 31- Tövbe etmesi ve tövbesinin kabul edilmesini talep etmesi
- 32- Gece namazından sonra ettikleri dua
- 33- Hayır talebinde bulunduğu dua
- 34- Bir zorluk vuku bulduğunda veya günaha batmış birini gördüklerinde ettikleri dua
- 35- Dünyaya ve dünya düşkünlerine baktıklarında, rıza makamında ettikleri dua
- 36- Şimşek çaktığında ve gök gürültüsünü duyduklarında ettikleri dua
- 37- Allah'ın nimetlerini şükretmekten aciz olunacağını itirafı
- 38- Allah'ın kullarının hakkını ödemekte edilen kusurdan dolayı Allah'tan af dilemek
- 39- Allah'ın affını ve rahmetini dileme
- 40- Ölümü hatırladıklarında veya bir kişinin ölümünü duyduklarında ettikleri dua
- 41- Allah'tan günahlarını örtmesi ve günah işlemekten koruması talebi
- 42- Kur'ân-ı Kerim tilavetinin sonunda ettikleri dua
- 43- Yeni aya baktıklarında ettikleri dua

- 44- Ramazan ayının ilk gününde ettikleri dua
- 45- Ramazan ayıyla vedalaşma duaları
- 46- Ramazan bayramı ve cuma günleri ettikleri dua
- 47- Arefe gününde yapılan dua (Zihicce'nin dokuzu)
- 48- Kurban bayramı ve cuma günlerinde yapılan dua
- 49- Düşmanın hilesinin defedilmesi için yaptığı dua
- 50- Allah'tan korkulması konusunda yapılan dua
- 51- Tazarru ve yakarış
- 52- Rabbu'l-Âlemin'e ısrarla yakarış
- 53- Rabbu'l-Âlemin'in karşısında alçakgönüllülük ve acizlik hissi duymak

54- Üzüntülerin giderilmesi talebi

Sahife-i Seccadiye'ye Arapça ve Farsça birçok şerhler yazılmıştır. Merhum Allame Şeyh Ağa Bozorg-ı Tehranî değerli ez-Zeria kitabında¹ Sahife-i Seccadiye'ye yazılan yaklaşık yetmiş şerhin adını zikretmiştir.

Bu şerhlerin arasından, Seyyid Alihan-ı Kebir'in² şerhi ve onun kısaltılmış özeti Telhis er-Riyaz adıyla basılmıştır. Yine geçmişte birçok Şii âlimi Sahife-i Seccadiye'nin birden fazla tercümesini gerçekleştirmiştir.

Son zamanlarda çağdaş yazarlardan bazıları Sahife-i Seccadiye'yi Farsçaya tercüme etmişlerdir ki, biz aşağıda bu tercümelere basılmış olanlarını sizlere sıralayacağız:

- 1- Merhum Hacı Şeyh Ebu'l-Hasan Şe'ranî'nin tercümesi
- 2- Merhum Hacı Şeyh Mehdi İlahi Gumşei
- 3- Feyzü'l-İslâm'ın tercümesi
- 4- Cevad Fazıl'ın tercümesi.

1- ez-Zeria, 13/345 ve sonrası.

2- H. 11. yy. Şia bilginlerinden.

5- Sadr-ı Belağî'nin tercümesi.

Burada, Sahife-i Seccadiye'deki dualardan bazılarını aktarmamızın yararlı olacağını düşünüyoruz:

Sekizinci duada şöyle geçer:

Ya Rabbi! Hırsın isyanından, öfkenin başkaldırmasından, hasedin galebe çalmasından, sabrın azlığından, kanaatin kıtlığından, taassubun egemenliğinden, hevese uymaktan, hidayetden şaşmaktan, gaflet uykusuna dalmaktan, ihtiyaçtan fazlası için çırpınmaktan, batılı hakka tercih etmekten, günaha ısrar etmekten, günahı önemsiz saymaktan, sana kulluk tmevi büyük ve zor bir iş gibi görmekten, güçlülerle rekabete girişip onlardan biri olmaya çalışmaktan, yoksullarla zayıfları küçümseyip hor görmekten, emrimde olan kimselere kötü davranmaktan, iyilik edene nankörlük yapmaktan, zalime yardımcı olmaktan, mazluma gereken yardımda bulunmaktan, hakkımız olmayan şeyi istemekten, bilmeden dinî ilimler konusunda bir şey söylemekten sana sığınırım! Birine ihanete niyetlenmekten, yaptıklarımızla övünmekten, uzun vadeli arzular beslemekten sana sığınırız! Kötü kişilikten, küçük günahı önemsememekten, şeytana teslim olmaktan, bela ve felakete uğramaktan, egemen gücün zulmüne uğramaktan sana sığınırız!

Ya Rabbi! Aşırılık ve israftan, geçim sıkıntısından, düşmanların arsızlığından, denklerimize muhtaç düşmekten, zorluk ve sıkıntı içinde yaşamaktan, hazırlıksız olarak ansızın ölüme yakalanmaktan, büyük hasretten, büyük musibetten, bedbahtlıkların en kötüsünden, akabeti iyi olmamaktan, iyi ödülün mahrum kalmaktan ve azaba yakalanmaktan sana sığınırız!

Ey yüceler yücesi Rabbim! Muhammed'e ve soyuna salât-u selam gönder. Beni ve bütün mümin erkeklerle kadınları bu kötülüklerin hepsinden, rahmetinle koru ey merhametlilerin en merhametlisi!

Yirminci duada da şöyle okumaktayız:

Ya Rabbi! Muhammed'e ve soyu olan Ehlibeyti'ne salât-u selam gönder ve benim imanımı, imanların en mükemmeli yap! Yakınımı en mükemmel yakın, niyetimi en güzel niyet ve amelimi en güzel amel eyle!

Ya Rabbi! Lütfünle, niyetimi kâmil et ve senin yanındaki nimete yakınımı pekiştir. Benim kayıp ve hatalarımı kendi kudretinle ıslah edip düzelt.

Ya Rabbim! Muhammed'e ve soyuna salât-u selam eyle! Bütün düşüncemi meşgul eden yegâne şey senden gayrisi olmasın! Beni, kıyamette hesaba çekeceğin şeyi yapmaya yönelt; zamanımı yaradılış gayeme uygun şekilde harcat bana. Kimseye muhtaç etme beni, bana verdiğin rızık artır. Nankörlük ve kendini beğenmişlik belasına müptelâ kılma beni! Beni saygın ve aziz kıl, kibirlenip mağrurluğa kapılmaktan koru. Sana ibadette bulunmayı nasip et bana, ibadetimi kendini beğenmişlik duygusuyla mahvetmeme engel ol. Benim elimle insanlara hayır ve iyilik ulaştır; yaptığım iyilikleri, insanları minnette bırakarak mahvetmeme mani ol, bana en güzel huy ve ahlâkı ver, övünüp böbürlenme hastalığından koru beni!

Ey yüceler yücesi Rabbim! Muhammed'e ve soyuna salât-u selam eyle! Beni, kendi gözümde küçük gördüğümünden daha fazla insanlar arasında yüceltme! Kendi nazarımda aynı ölçüde beni hor kılmadıkça insanlar nazarında açıkça izzet verme bana!

Ya Rabbim! Muhammed'e ve soyuna salât-u selam gönder ve bana değiştirmeyeceğim en güzel hidayeti, sapmayacağım hak yolu ve şüpheye kapılmayacağım doğru niyeti nasip eyle!

Ya Rabbim! Ömrüm sana itaat ve ibadetle geçtiği sürece yaşat beni; ömrüm şeytanın otağına dönüştüğünde ise; senin nefret ve düşmanlığı kazanmadan veya öfkene ve gazabına uğramadan hemen canımı aliver benim!

Ya Rabbim! Bütün kötü özelliklerimi ıslah et, ayıplarımı ve kusurlarımı gider, eksik olan iyi yönlerimi tamamlayıp mükemmelleştir!

Ey merhametli Allah'ım! Muhammed'e ve soyuna salât-u selam gönder ve düşmanlarımın kinini sevgiye, kıskançlıklarını ve hasedini hayırhahlığa, iyi kullarımın hakkımdaki kötü zanlarını güven ve hüsn-ü zanna, yakınlarımın düşmanlığını dostluğa, akrabalarımın kötü ve yersiz davranışlarını iyiliğe, onların benden uzak durmasını bana yardım ve desteğe, sahte dostların dalkavukçuluğunu ihlâs ve dürüstlüğe, görüşüp konuştuklarımın küskünlüğünü dostluk ve iyi muâşerete, zalimlerden korkmanın acılığını, güvencede olmanın tatlılığına dönüştür!

Ya Rabbim! Muhammed'e ve soyuna salât-u selam gönder ve bana zulmedene karşı güç ve kudret ver, benimle tartışıp cedelleşene karşı güçlü bir konuşma sanatı, bana düşmanlık edene karşı zafer ver! Beni küçük düşürüp horlamak isteyeneye karşı güçlü kıl; bana eziyet etmek isteyenenden kurtar beni! Beni doğruluğa ve dürüstlüğe yöneltip doğruyu gösteren kimseye itaat etmeyi nasip buyur!

Ey yüceler yücesi Rabbim! Muhammed'e ve soyuna salât-u selam gönder ve bana ihanette bulunana iyilikle karşılık vermeme yardımcı ol. Benden uzaklaşmayı yeğleyene iyilik yapmamı sağla. Beni mahrum bırakana bağış ve ikramla karşılık vermeyi nasip et. Beni bırakana dostluk ve yakınlıkla karşılık vermeyi, arkamdan kötü konuşanın arkasından iyi konuşmayı, iyiliğe iyilikle karşılık verip teşekkür etmeyi ve yapılan kötülüğü affetmeyi nasip eyle!

Ya Rabbim! Muhammed'e ve soyuna salât-u selam gönder ve beni iyi kullarımın süsleriyle süsle, takva ehlinin şu ziynetleriyle ziynetlendir: Adaleti yayma, öfkeyi yenme, fitne ve düşmanlık ateşini söndürme, dağınık gönülleri bir araya getirme, insanların arasını bulma, Müslümanların iyiliklerini aşikâr edip kusurlarını örtme, iyi huy, alçakgönüllülük, iyi davranış, vakar, metanet, iyi ahlâk, güler yüz ve iyilik yapmakta en öne geçme...

EŞSİZ BİR HUKUK RİSALESİ!

İmam Seccad'dan (a.s) yadigâr kalan fevkalâde kıymetli eserlerden biri de, dünyada bir başka benzeri bulunmayan ünlü "Hukuk Risalesi" veya "Hak-hukuk manifestosu"dur. Büyük Şia âlimlerinin eski kaynak eserlerinde kayıtlı bulunan bu risalenin tamamı bugün "Tuhefu'l-Ukul" adlı bir kitapta toplanmış, özet hali de "Men Lâ Yehzuruhu'l-Fakih" "Hisâl" ve "Emâli" adlı eserlerde derlenmiştir. Bu eşsiz eserden bazı bölümleri aşağıya aktarıyoruz:

Yüce Allah'ın hakkı: Yüce Yaratıcının senin üzerindeki hakkı, O'na ibadette bulunup kulluk etmen, şirk koşmamandır. İhlâs ve samimiyetle bunu yaparsan, Yüce Allah da senin dünya ve ahiret işlerinin hepsini düzene koyar.

Nefsinin hakkı: Nefsinin senin üzerindeki hakkı, onu Yüce Allah'a itaat yolunda kullanmandır.

Dilinin hakkı: Kötü söz söylemeyip onu güzel söz söylemeye alıştırmayı, yararsız sözler söylememen, insanlara iyilik ve onların iyi yönlerini söylemen.

Kulağının hakkı: Onu gıybet dinlemekten alıkoymayı ve ona -haram konuşma, müzikler vb. gibi- helal olmayan şeyler dinletmemen.

Gözünün hakkı: Helal olmayan şeylere (namahreme ve bazı filmlere) bakmaman ve baktığın şeylerden ibret alman.

Elinin hakkı: Helal olmayan şeylerde kullanmaman.

Ayağının hakkı: Helal olmayan yerlere gitmemen. Bil ki, bu iki ayakla sırat köprüsü üzerinde duracaksın. Orada ayağımı titretip seni cehenneme düşürecek şey yapma.

Midenin hakkı: Onu haram kabına dönüştürmemen ve doyduktan sonra yememen.

Avret hakkı: Onu örtmen ve zinayla kötü işlerden koruman.

Namazın hakkı: Namazın, Allah'ın huzuruna çıkış olduğunu ve namaz kılarken O'nun huzurunda bulunduğunu bilmen. Bunu bilecek olursan zavallı bir kul gibi durursun O'nun karşısında ve O'na kalbinle yönelirsin; böylece namazımı gereğince kılmış olursun.

Haccın hakkı: Onun, Allah'ın dergâhına gidiş ve günahlardan Allah'a kaçış olduğunu bilip, tövbenin kabul yolu ve Yüce Allah'ın sana farz kıldığı bir vazife olduğunun bilincinde olman.

Orucun hakkı: Onun, Yüce Allah'ın seni ateşten korumak için diline, kulağına, gözüne, midene ve avretine çektiği bir perde olduğunu, onu terk etmen halinde kendinle Allah arasındaki bu perdeyi yırtacağımı bilmen.

Sadakanın hakkı: Senin Allah indinde dar gün için biriktirdiğin şey olduğunu, şahit gerektirmeyen bir yatırım sayıldığımı bilmendir. Bunu bilecek olursan Allah yolunda gizlice verdiğin sadakaya, açıkça emanet verdiğin şeyden daha fazla güvenirsin. Ve bil ki, sadaka bu dünyada bela ve hastalıklardan, ahirette de cehennem ateşinden korur seni.

Kurbanın hakkı: Kurban kesip insanlara verirken insanların değil, Rabbinin rızasını düşünmen ve onun vasıtasıyla Allah'ın rahmetine ve kıyamette kurtuluşu ermekten başka şey dilememendir.

Öğretmen hakkı: Ona saygıda kusur etmemen, onun yanında terbiyeli davranman, onu dikkatle dinlemen, ona dönüp yönelmek ve ona karşı sesini yükseltmemendir. Ona bir soru sorulduğunda sen cevap verme, onun cevap vermesini bekle. Onun dersinde başkasıyla konuşma, onun yanında kimsenin gıybetini yapma, senin yanında onu kötüleyecek olurlarsa onu savun. Onun kötü taraflarını gizle, iyi taraflarını göster, düşmanı dost, dostuyla düşman olma! Bil ki, bunları yapacak olursan melekler Allah'ın huzurunda senin insanlar için değil, Allah rızası için ona yöneldiğine ve ondan ders alıp ilim öğrendiğine şahadet edeceklerdir.

Öğrenci hakkı: Senden ilim öğrenenlerin senin üzerindeki hakkı; Yüce Allah'ın sana verdiği ilim ve önüne açtığı hazinelerle seni onlara baş ve veli kıldığımı bilmendir. O halde öğrencilerine iyi öğretir, onlara sinirlenip çıkmazsan Allah Teala sana olan lütfünü artırır; öğrencilerine iyi öğretmez, ilmimi onlardan saklar veya onlara büyüklük taslayıp diklenirsen Yüce Allah ilmin ışığını senden alır ve seni gözlerden düşürür.

Eşinin hakkı: Eşlerin birbiri üzerindeki hakkı, Yüce Allah'ın onları yekdiğeri için huzur ve ünsiyet kaynağı kıldığımı bilmeleridir. Bunun, Allah'ın bir nimeti olduğu bilinmelidir. Bu nedenle, eşinin kıymetini bil ve onunla iyi geçin. Senin onun üzerindeki hakkın daha fazla olsa da, ona sevgi göstermen ve onunla iyi geçinmen gerekir.

Ana hakkı: Seni, ondan başka kimsenin taşıyamayacağı bir yerde (karnında) taşıdığımı, ondan gayrı kimsenin kimseye vermeyeceği kendi kalbinin meyvesiyle -kanıyla ve sütüyle- seni beslediğini, bütün uzuvlarıyla seni büyütüp baktığını, seni doyurmak uğruna kendi aç ve susuz

kalmaktan hiçbir zaman çekinmediğini, kendisi çıplak kalsa da seni giydirdiğini, sana gölge yapabilmek için güneşte kaldığını, senin için nice geceler uykusuzluk çektiğini, soğuğa ve sıcağa karşı seni koruduğunu, seni yaşatabilmek için elinden gelen her şeyi yaptığını bilmendir. O halde bilesin ki, Allah'ın özel lütfü ve yardımını olmaksızın ana hakkını eda edebilecek güç ve imkânı bulabilmen mümkün değildir.

Baba hakkı: Onun, senin kökün ve temelini olduğunu bilmendir; o olmasa sen de olmayacaktın. O halde kendinde müspet bir özellik gördüğünde bil ki, bu senin babandandır. O halde Allah'a şükret ve babana da aynı oranda müteşekkir ol.

Evlât hakkı: Onun senden ve dünyanın iyisinde ve kötüsünde sana bağlı olduğunu bilmendir. Sen ona Rabbinin tanıtıp Allah'ın emirlerini dinlemesi hususunda ona kılavuzluk edip eğitmekle yükümlüsün. O halde ona yaptığın iyiliklerin mükâfatını göreceğini ve ona kötü davranman halinde de bundan hesaba çekileceğini unutma.

Kardeş hakkı: Onun senin elin, izzetin ve kuvvetini olduğunu bilmendir. Onu, Allah'a itaatsizlik yolunda bir silah ve kullara zulmetme yolunda bir araç olarak kullanma sakın. Düşmanına karşı yardım et ona ve onun iyiliğini iste. Allah'tan başkasının yoluna adım atarsa, Allah'ı ona tercih et.

Sana iyilik edenin hakkı: Ona teşekkür etmen ve yaptığı iyiliği unutmamandır. Onun iyiliğini söylemen, Rabbinin onun için ihlâs ve samimiyetle dua etmen ve böylece gizlide ve açıkta ona olan teşekkür borcunu yerine getirmendir. İyiliğinin karşılığını verebilecek imkânı bulduğunda bunu hemen yerine getirmendir.

Cemaate namaz kıldıran imamın hakkı: Onun seninle Rabbin arasında elçilik görevi üstlendiğini ve Rabbinle senin adına konuştuğunu, seninse onun adına konuşmadığını, onun sana dua ettiğini, seninse ona dua etmediğini, onun namazında bir kusur olduğunda bundan sadece kendisinin sorumlu tutulduğunu, ama kusursuz olduğunda senin de ona ortak sayıldığını ve ona senden fazla pay düşmediğini bilmendir. Yani senin canını kendi canıyla ve namazını da kendi namazıyla korumaktadır o; binaenaleyh ona bu ölçüde müteşekkir olmalısın.

Yanına oturduğun kimsenin hakkı: Ona yumuşak davranman, sohbet ederken ona hak vermen, ondan izin almadan yerinden kalkmamandır. Ama bil ki o senden izin istemeden kalkabilir; onun kusurlarını unutmalı, iyiliklerini hatırlamalı, ona hayır ve iyilik dışında bir şey söylememelisin.

Komşu hakkı: Onun gıyabında hakkını ve hukukunu gözetmen, huzurunda ona saygılı davranman, zulme uğraması halinde yardımcı olman, kusurlarını aramaman, ondan bir kusur ve kötülük göreceksin olursan üzerini örtmen, öğüt kabul ederse öğüt vermen, zor anlarında yalnız bırakmaman, hatalarını affetmen, günahlarını bağışlaman ve ona karşı pek sevecen ve saygılı davranmandır.

Arkadaş hakkı: Onunla insaf ve kerem çerçevesinde dostluk kurman, onun sana gösterdiğinden daha fazla saygı ve sevgi göstermen, bu işte seni geride bırakırsa onu ödüllendirmen, ona karşı en az onun kadar şefkatli olman, bir günaha yeltenmesi halinde onu engelleyip vazgeçirmen ve onun için azap değil, rahmet olmandır.

Ortak hakkı: Yokluğunda onu aratmaman, varlığında hakkını eda edip saygı göstermen, ona muhalif yönde karar

vermemen, ona danışmadan adım atmaman, onun malını koruman, malında az veya çok, asla ihanet etmemendir. İki ortak, birbirlerine ihanet etmedikleri sürece bil ki, Allah'ın eli onlardır.

Mal hakkı: Helalden gayrı yolla mal edinmemen, helal yoldan gayrisinde onu kullanmaman, sana müteşekkiri olmayanı kendine tercih etmemen, kendi malını Allah'a itaat amacıyla kullanman ve cimrilik etmemendir. Aksi takdirde onun vebaline ilaveten pişmanlık ve hasret de içini yakar.

Borç isteyen hakkı: Eğer varsa vermen, yoksa tatlı dille gönlünü alman, iyi sözler söyleyip incitmeden göndermendir.

Muaşerette bulunduğun kimsenin hakkı: Onu aldatmaman, ona oyun oynamaman ve bu konuda Allah'tan korkmandır.

Hasmının hakkı: Eğer iddiasında haklıysa onun şahidi bizzat kendin olup ona zulmetmemen ve hakkını vermemendir. İddiasında haksızsa ona yumuşak davranıp incitmemen ve onun hakkında Rabbini öfkelenmemendir.

Senin hasmın üzerindeki hakkın: Eğer sen iddianda haklıysan onunla iyilikle yumuşak konuşman, bu arada onun hakkını da inkâr etmemendir. İddianda haklı değilsen Allah'tan korkup tövbe etmen ve iddiandan hemen vazgeçmendir.

Sana akıl danışanın hakkı: Biliyorsan, ona yol göstermen, bilmiyorsan, bilene göndermendir.

Sana akıl verenin hakkı: Seninle aynı fikirde değilse ona iftira etmemen ve aynı fikirdeyse Allah'a hamd etmendir.

Senden öğüt isteyen hakkı: Ona öğüt verip nasihatte bulunman, yumuşak ve iyi davranmandır.

Sana öğüt verenin hakkı: Ona karşı alçakgönüllü olup sözlerine kulak vermen, doğru söylüyorsa Allah'a şükretmen, doğru söylemiyorsa onu incitmemen, sevgi göstermen ve ona iftira atmamandır.

Büyüğün hakkı: Yaşına saygı göstermen, senden önce İslâm'a girdiği için ayrıca hürmet etmen, onunla asla tartışmaman, onun önüne geçmemen, ondan önce yola çıkmamandır.

Küçüğün hakkı: Onu eğitirken sevgi ve şefkat göstermen, onu affetmen, kusurlarını örtmen, iyi geçinmen, mazur görmen, yardım etmendir.

Dilencinin hakkı: İhtiyacı miktarınca bağışta bulunmaktır.

Bir istekte bulunduğun kimsenin hakkı: Kendisinden bir istekte bulunduğun kimsenin senin üzerindeki hakkı, istediğini vermesi halinde teşekkür ederek kabul etmen, vermemesi halinde özrünü kabul etmendir.

Seni sevindirenin senin üzerindeki hakkı: Allah rızası için seni mutlu edenin hakkı önce Allah'a hamd etmen, sonra da ona teşekkürde bulunmandır.

Sana kötülükte bulunanın hakkı: Onu affetmendir. Ancak onu affetmenin ona daha fazla zarar vereceğini ve başka kötülüklerde bulunmasına bir nevi teşvik sayılacağını bilersen hak ettiği cezaı vermelisin. Nitekim Yüce Allah "Kim zulme uğradıktan sonra kendini savunursa öylelerinin aleyhine bir yol yoktur (onlar kınanmaz ve cezalandırılmazlar)." buyurmaktadır.¹

Dindaşının hakkı: Din kardeşinin senin üzerindeki hakkı onun için kalben iyilik ve rahmet istemen, kötülerine

1- Şûrâ Suresi, 41.

müsamahakâr davranman ve güzellikle düzelmelerine yardımcı olman, iyilerine müteşekkîr olman ve onlara zarar vermemen, kendin için istediğini onlar için de istememen, kendine istemediğini onlara da istememen, yaşlılarını baban, gençlerini kardeşin, yaşlı kadınlarını annen ve çocuklarını da kendi çocukların bilmendir.

İslâm'ın koruması altındaki kâfirlerin hakkı: Yüce Allah'ın onlardan kabul ettiğini senin de kabullenmen ve ahitlerine sadık kaldıkları sürece onlara dokunmamandır.

~*~

İmam Zeynelabidin (a.s) h. 95. yılı Muharremi'nin 25. günü 57 yaşındayken, baştanbaşa mücadele, acı, dert, çile ve görülmemiş bir direnç ve azimle geçen hayatına veda etmiş ve zalim Emevî sultanı halife! Velid b. Abdulmelik'in emri ve Hişam b. Abdulmelik'in eliyle zehirlenerek şehit edilmiştir.¹ Mübarek türbesi Medine'deki Cennetü'l-Bâki mezarlığında, İmam Hasan Müçteba'nın (a.s) yanı başında olup Medine'ye giden Ehlibeyt-i Resulullah (s.a.a) âşiklarının her gün akınına uğramaktadır.

Ferazdak'ın Kasidesi

Bu muazzam kasidenin Arapça orijinalini aktardıktan sonra, Türkçe tercümesini sunacağız. Kasidenin Arapça orijinali şöyle:

يَا سَائِلِي أَيْنَ حَلَّ الْجُودِ وَالْكَرَمِ
عِنْدِي بَيَانٌ إِذَا طَلَبْتَهُ قَدِمُوا
هَذَا الَّذِي تَعْرِفُ الْبَطْحَاءَ وَطَائِفَهُ

1- Menakıb, İbn Şehraşub, 3/311.

وَالنَّبِيْتُ يَعْرِفُهُ وَالْحَلُّ وَالْحَرَمُ
هَذَا ابْنُ خَيْرِ عِبَادِ اللَّهِ كُلِّهِمْ
هَذَا النَّقِيُّ النَّقِيُّ الطَّاهِرُ الْعَلَمُ
هَذَا الَّذِي أَحْمَدُ الْمُخْتَارُ وَالِدُهُ
صَلَّى عَلَيْهِ إِلَهِي مَا جَرَى الْقَلَمُ
لَوْ يَعْلَمُ الرُّكْنَ مَنْ قَدْ جَاءَ يَلْتَمُهُ
لَخَرَّ يَلْتَمُ مِنْهُ مَا وَطَى الْقَدَمُ
هَذَا عَلِيُّ رَسُولُ اللَّهِ وَالِدُهُ
أَمْسَتْ بِنُورِ هُدَاهُ تَهْتَدِي الْأُمَمُ
هَذَا الَّذِي عَمَّهُ الطَّيَّارُ جَعْفَرُ
وَالْمَقْبُولُ حَمْرَةٌ لَيْتَ حَبَّةُ قَسَمُ
هَذَا ابْنُ سَيِّدَةِ النَّسْوَانِ فَاطِمَةَ
وَأَبْنُ الْوَصِيِّ الَّذِي فِي سَيْفِهِ نَقَمُ
إِذَا رَأَتْهُ فَرِيشٌ قَالَ قَاتِلَهَا
إِلَيَّ مَكَارِمُ هَذَا يَبْتَهِي الْكَرَمُ
يُنْمِي إِلَيَّ ذُرُوعَ الْعِزِّ الَّتِي قُصِرَتْ
عَنْ نَيْلِهَا عَرَبُ الْأَعْسَلَامِ وَالْعَجَمُ
وَلَيْسَ قَوْلُكَ "مَنْ هَذَا" بَضَاعِرُهُ
الْعَرَبُ تَعْرِفُ مَنْ أَنْكَرَتْ وَالْعَجَمُ
يُغْضِي حَيَاءً وَ يُغْضِي مِنْ مَهَابَتِهِ
فَمَا يُكَلِّمُ إِلَّا حِينَ يَبْنَسِمُ
يَبْشَقُ تَوْبُ الدُّجَى عَنْ نُورِ غُرَّتِهِ
كَالشَّمْسِ يَجَابُ عَنَّا شَرَّ أَقْفَاهِ الظُّلْمِ
مَا قَالَ: لَا، قَطُّ إِلَّا فِي تَشْهُدِهِ
لَوْ لَا التَّشَهُدُ كَانَتْ لَأَوْهُ نَعَمُ
مُسْتَنْقَةٌ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ نَبْعَتُهُ
طَابَتْ عَنَّا صِرُهُ وَالْخَيْمُ وَالشَّيْمُ

حَمَّالٌ أَثْقَالُ أَقْوَامٍ إِذَا فُذِّحُوا
 حُلُوُ الشَّمَانِلِ تَحَلُّوْا عِنْدَهُ نَعَمٌ
 إِنَّ قَالَ قَالَ بِمَا يَهْوَى جَمِيعُهُمْ
 وَإِنَّ تَكَلَّمَ يَوْمًا زَانَهُ الْكَلِيمُ
 هَذَا ابْنُ فَاطِمَةَ إِنَّ كُنْتَ جَاهِلُهُ
 بِجَدِّهِ أَنْبِيَاءُ اللَّهِ قَدْ خُتِمُوا
 اللَّهُ فَضَّلَهُ قَدَمًا وَ شَرَفَهُ
 جَرَى بِذَلِكَ لَهُ فِي لَوْجِهِ الْقَلَمُ
 مَنْ جَدُّهُ دَانَ فَضْلُ الْأَنْبِيَاءِ لَهُ
 وَ فَضْلُ أُمَّتِهِ دَانَتْ لَهَا الْأُمَّمُ
 عَمَّ الْبَرِيَّةَ بِالْأَعْصَانِ وَ انْتَشَعَتْ
 عَنْهَا الْعِمَايَةَ وَ الْأَعْمَلِقُ وَ الظُّلْمُ
 كَلَّمْنَا يَدِيهِ غِيَاثٌ عَمَّ نَفْعُهُمَا
 يُسْتَوَكَّفَانِ وَ لَا يَعْرُوهُمَا عَدَمُ
 سَهْلُ الْخَلِيقَةِ لِأَنْحَسِي بَوَادِرُهُ
 يَزِينُهُ خَصَلْتَانِ: الْحِلْمُ وَ الْكِرَمُ
 لَا يُخْلَفُ الْوَعْدَ مَيْمُونًا نَقِيْبِيْنُهُ
 رَحْبُ الْفَنَاءِ أَرِيْبٌ حِيْنَ يُعْتَرَمُ
 مِنْ مَعَشَرِ حَبِيْبِهِمْ دِيْنٌ وَ بُغْضُهُمْ
 كُفْرٌ وَ قُرْبُهُمْ مَنَجِيٌّ وَ مَعْتَصِمٌ
 يُسْتَدْفَعُ السُّوْءُ وَ الْبَلْوَى بِحَبِيْبِهِمْ
 وَ يُسْتَرَادُّ بِهِ الْأَعْصَانُ وَ النَّعَمُ
 مُقَدَّمٌ بَعْدَ ذِكْرِ اللَّهِ ذِكْرُهُمْ
 فِي كُلِّ فَرَضٍ وَ مَخْنُومٌ بِهَذَا الْكَلِمِ
 إِنَّ عَدَّ أَهْلَ النَّقِيِّ كَانُوا أُمَّتَهُمْ
 أَوْ قَيْلٍ: مَنْخَبِرٌ أَهْلًا لَارْضَقِيْلٍ: هُمْ
 لَا يَسْتَطِيعُ جَوَادٌ بَعْدَ غَايَتِهِمْ

وَ لَا يُدَانِيهِمْ قَوْمٌ وَ إِنَّ كَرُمُوا
 هُمْ الْعُيُوثُ إِذَا مَا أَرْمَهُ أَرْمَتْ
 وَ الْأَسْدُ اسْدُ الشَّرِيِّ وَ الْبَاسُ مُحْتَدِمٌ
 يَأْبَى لَهُمْ أَنْ يَجْلَّ الدَّمُ سَاحَتَهُمْ
 خِيَمٌ كَرِيْمٌ وَ أَيْدٍ بِاللَّيْطِ دِيْمٌ
 لَا يَقْبِضُ الْعُسْرُ بَسْطًا مِنْ أَكْفَهُمْ
 سَيِّانٌ ذَلِكَ إِنَّ أَثْرُوا وَ إِنَّ عَدِمُوا
 أَيُّ الْقَبَائِلِ لَيْسَتْ فِي رِقَابِهِمْ
 لِأَوْلِيَّةٍ هَذَا أَوْ لَهُ نَعَمٌ
 مَنْ يَعْرِفُ اللَّهَ يَعْرِفُ أَوْلِيَّةَ ذَا
 فَالذِّينَ مِنْ نَبِيَّتِ هَذَا نَالَهَ الْأُمَّمُ
 بُيُوتُهُمْ مِنْ فَرِيْشٍ يُسْتَضَاءُ بِهَا
 فِي النَّائِبَاتِ وَ عِنْدَ الْحُكْمِ إِنَّ حَكَمُوا
 فَجَدَّهُ مِنْ فَرِيْشٍ فِي أَرْوَمَتِهَا
 مُحَمَّدٌ وَ عَلِيٌّ بَعْدَهُ عِلْمٌ
 بَدْرٌ لَهُ شَاهِدٌ وَ الشَّعْبُ مِنْ أَحَدٍ
 وَ الْخَنْدَقَانِ وَ يَوْمَ الْفَتْحِ قَدْ عَلِمُوا
 وَ خَيْبَرَ وَ حُنَيْنٍ يَسْتَهْدَانِ لَهُ
 وَ فِي فَرِيْضَةِ يَوْمٍ صِلِمٌ قَتَمٌ

Ferazdak kasidesinin Türkçesi:

Ey büyüklük ve cömertliğin kimde olduğunu soran!
 Sorununun cevabı bendedir, bana gelirse arayan.
 Öyle biridir ki, herkes onun ayak izlerini tanıır;
 Kâbe, Harem, hatta harem dışındaki topraklar.
 Bu, Allah'ın en hayırlı kullarının; tümünün evladıdır;
 Takva, kötülüklerden uzaklığın, paklığın sancağıdır!
 Seçilmiş peygamber "Ahmed" babasıdır onun;

Allah'ın salât-u selamı daima ona olsun.
Kendisini öpmeye geleni tanırsa rükün,
Yere atılır hemen ayağını öper onun.
Bu Ali'dir. Babasıdır onun Allah Resulü;
Ümmetlere yol gösterir hidayetinin nuru.
Bir amcası Cafer-i Tayyar, diğeri Hamza;
Katledilmiş aslan ve yemin edilen dostluğuna.
Kadınların efendisi Fatıma'nın evladıdır bu;
Vasinin; kılıcıyla ölüm yağdırmanın oğludur bu.
Kureyş onu gördüğünde itiraf eder dostluğunu,
Yüceliğini ve kerametlerinin sonsuzluğunu.
Ulaşmıştır o, öyle bir onur ve izzete,
Müslüman Arap da ulaşamaz acem de.
(Ey Hişam!) Zarar vermez ona "Kim bu?" demen,
İnkâr ettiğin bu adamı hem Arap tamır, hem acem!
Bakışları hayâ dolu, heybetinden gözüne bakılmaz,
Konuşurken yüzünden tebessüm hiç eksik olmaz.
Yayılan nuruyla yırtılır gider cehaletin perdesi;
Işıyınca karanlıkları aydınlatan bir güneş gibi.
Cömertliğinden "yoktur" demez teşehhüt dışında,
Şahadet farz olmasa, "var" diyecek onda da.
Kökü Allah Resulü'ne dayanır, onun tenindedir,
Temiz, yetişme tarzı âlâ , huyu güzel mi güzeldir.
Değerli yükler takatten düşürünce insanları, omuzlar o
yükleri,
Suretleri tatlıdır, nimetler onların yanında olur daha da
tatlı.
Söz söylese herkes kabul eder gönülden,
Sözü onun süsüdür, süsler onu her dem.
Onu tanımıyorsan bil ki, Fatıma'nın oğludur!

Ceddiyle peygamberler silsilesi son bulmuştur.
Allah, ezelden beri büyük ve izzetli kılmıştır onu,
Allah'ın kalemi, "Levh'e böylece yazmıştır bunu!
O, ceditli faziletli olandır tüm peygamberlerden!
Ceddinin ümmeti de, üstündür tüm ümmetlerden.
Onun bağış ve cömertliği tüm mahlûkatı sarar hep;
Nuruyla dağılır gider gaflet, sapma, açlık, cehalet.
Elleri yardımcıdır, tüm insanlara yarar;
Yokluk yoktur onda, daima lütuf yağar.
Öfkeye yabancısıdır; yumuşak huyludur;
Sabır ve bağışlayıcılıkla kişiliği süslüdür.
Vaadine sadıktır; mübarek ve kutludur pek,
Evinin kapısı yardım isteyene açıktır hep.
Onları sevmek dinin kendisi, düşmanlık küfür.
Onlara yakın olanlar temizlenir ve kurtulur.
Kötülük ve belalar, onların sevgisiyle giderilir,
İyilik ve nimetler onunla çoğalıp bereketlenir.
Onları zikretmek Allah'ın zikrinden sonra gelir;
Her sözün başında ve sonunda onların adı gelir.
Takvalıları saymak istersen, onların imamlarıdır,lar,
Yeryüzünün en iyileri sorulursa, cevap yine "onlar".
Cömertliklerinden sonra cömertliğe güç yetmez,
Yiğitlikte hiçbir kavim onlarla boy ölçüşemez.
Kıtlık geldiğinde bereketli yağmurdur onlar,
Savaş olduğunda meydanların aslanlarıdır.
Hataları bulunmaz; kınanacak bir şeyleri yoktur;
Ahlaklıdır, yağdırır elleri ihsan; sanki yağmur.
Bağış yapmalarını engellemez asla yokluk!
Onlar için ayımdır zenginlik ve yoksulluk.

Onun kendisinden veya atalarından
İyilik görmemiş bir kabile var mıdır?
Allah'ı tanıyan onun atalarını da tanır,
İnsanlar dini bu zatın evinden almıştır.
Kureş evlerinden sadece onlardan yardım istenir,
Hüküm verdiklerinde ancak onların hükmü dinlenir.
Ceddi Kureş'ten Muhammed'dir, babası Ali;
Peygamberden sonra ümmetin hidayet güneşi.
Bedir ona şahittir; Uhud vadisi ve Hendek,
Fetih günü, bildi herkes bunu; apaçık gerçek.
Hayber ile Huneyn de iki şahittir ona;
Çetin gün olan Benî Kurayza savaşı da.

~*~

Evet, Ferazdak'ın bu muazzam ve akıcı şiiri, son derece tehlikeli ve kritik şartlar altında, büyük bir cesaret ve fedakârlık göstererek okuduğunu ve böylece büyük bir cihat örneği sergileyerek hakkı ve hakikati yiğitçe müdafaa ettiğini belirtmeden geçemeyeceğiz. Ancak gerçekte Ferazdak'ın bu müstesna şiirindeki ifadelerin bile, İmam Seccad'la (a.s) onun kutlu soyunun faziletlerinin sadece bir kısmını yansıttığını da hemen belirtelim. Nitekim gökleri adımlayarak aşmak, okyanusları testiye sığdırmak elbette ki mümkün değildir. Dolayısıyla Ferazdak, bu ummandan sadece bir katre sunmaktadır bizlere...